

N:o 152.

Af herr **N. Andersson** i Pettersborg, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 31, 49 och 53 regeringsformen samt §§ 10 till och med 22 äfvensom §§ 25 och 38 riksdagsordningen så ock till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen.*

Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 55 till innevarande års Riksdag angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i regeringsformen och riksdagsordningen, afseende utvidgning af den politiska rösträtten, har i § 14 riksdagsordningen (nuvarande § 13), sådan den i förslaget formulerats, den bestämmelsen, att af Andra Kammarens 230 ledamöter skola 165 väljas för landet och 65 för städerna. Enligt senast utkomna folkmängdsstatistik skulle en riksdagsman för stad i så fall komma att i medeltal representera en folkmängd af omkring 16,000 personer och en riksdagsman för landsbygden omkring 24,000 personer. En sådan skillnad mellan städernas och landsbygdens representationsrätt kunde möjligen förklaras och försvaras i de tider, då landsbygden knappast ägde något annat näringsintresse att representera än jordbrukets. Men i våra dagar, då snart sagdt hvarje näringsgren har sina idkare likaväl på landsbygden som i städerna, och då å landsbygden ofta påträffas samhällen, som med afseende på såväl sin folkmängd som sina industriella anläggningar, sina folkbildningsanstalter och mycket annat fullt ut kan mäta sig med de mindre städerna, kan knappast något rimligt skäl anföras för en sådan missproportion mellan städernas och landsbygdens

representationsrätt. Då emellertid statistiken visar oss, att städernas folkmängd ökas i större proportion än landsbygdens, torde rimligtvis något större representationsrätt tillerkännas städerna, på det icke i en snar framtid landsbygden skulle komma att med afseende på representationsrätten intaga en fördelaktigare ställning än städerna. ¶ Om, såsom jag här nedan föreslår, antalet riksdagsmän bestämdes till 55 för städerna och 175 för landsbygden, skulle enligt förut åberopade folkmängdsstatistik en riksdagsman i stad i medeltal komma att representera en folkmängd af omkring 20,000 personer och en riksdagsman på landet en folkmängd af omkring 23,000 personer. Om man nu, såsom rimligt är, antager, att städernas folkmängd fortfarande kommer att ökas i större proportion än landsbygdens, skulle så småningom äfven denna olikhet utjämnas och full rättvisa komma att med afseende på representationsrätten tillerkännas stad och land i deras förhållande till hvarandra.

Ett reformkraf, som ofta i Riksdagen såväl som i pressen och å folkmöten framställts, är krafvet på en bestämd gemensam valdag för hela riket med afseende på valen till Riksdagens Andra Kammare. Det har ock vid åtskilliga tillfällen och senast i år tydligt framgått, att den nu bestämda valtiden, september månad, är olämplig. Val, som öfverklagas, hinna nu icke alltid blifva afgjorda i sista instansen innan Riksdagen sammanträder, ett missförhållande, som än ytterligare skall komma att förvärras, därest Kungl. Maj:ts förslag om onval, där absolut majoritet ej vunnits, skulle antagas. Det torde därför vara af stor vikt, att valen bestämmas till en tidpunkt mera aflägsen från Riksdagens början än som nu är fallet, och anser jag juli månad vara i detta afseende den lämpligaste.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen må såsom hvilande till grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse af riksdagsordningen:

§ 13.

1. Andra Kammarens ledamöter skola till ett antal af tvåhundra-trettio, däraf etthundrasjuttiofem för landet och femtiofem för städerna, väljas för en tid af tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under hvilket valet skett.

§ 15.

1. Val till riksdagsmän i Andra Kammaren verkställas den 24 juli året näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla.

Stockholm den 23 mars 1906.

Nils Andersson.
